

Sygn. akt V ACa 323/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Grela
Sędziowie:	SA Artur Lesiak SO del. Marek Grodziński (spr.)
Protokolant:	sekr. sąd. Małgorzata Naróg

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa L. M. i T. M.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej
w W.

o zapłatę
na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 21 października 2015 r. sygn. akt VIII GC 6/15

I/ oddala apelację;

II/ zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 323/16

UZASADNIENIE

T. M. i L. M. wnieśli pozew o zasądzenie od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 190.557,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2014 roku do dnia zapłaty, domagając się jednocześnie zwrotu kosztów procesu.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 21 października 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt VIII GC 6/15 Sąd Okręgowy w B. oddalił powództwo oraz zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd pierwszej instancji wskazał na następujące ustalenia faktyczne.

Powodowie prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) s.c. z siedzibą w B. w przedmiocie sprzedaży biomasy drzewnej, rolnej, peletu i brykietu. Pozwany prowadzi działalność ubezpieczeniową.

W dniu (...) roku powodowie zawarli z pozwanym umowę ubezpieczenia ryzyka kredytu kupieckiego z opcją windykacji należności 2004, potwierdzoną polisą nr (...), na okres od dnia (...) roku do dnia (...) roku. Integralną częścią umowy były szczególne warunki ubezpieczenia (w których ustalono między innymi składkę ubezpieczenia oraz oceniono ryzyko), dodatkowe uzgodnienia oraz ogólne warunki ubezpieczenia. Polisa wystawiona została na podstawie danych podanych przez powodów we Wniosku Ubezpieczeniowym.

W § 1 OWU pozwany zobowiązał się wypłacić powodom odszkodowanie, w sytuacji, gdy nie otrzymają oni zapłaty należności z tytułu sprzedaży lub dostawy towarów i/lub usług w wyniku prawnie potwierdzonej lub faktycznej niewypłacalności klienta, o ile należności te powstały w okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia określonym w polisie oraz spełniają warunki zawarte w umowie ubezpieczenia.

W § 2 ust. 4 OWU zawarto klauzulę, że ochrona ubezpieczeniowa w ramach kontroli klienta przez ubezpieczającego nie istnieje dla należności od danego klienta, jeżeli w ciągu 12 miesięcy od powstania danej należności u tego klienta zaistniała jedna z okoliczności wymienionych w § 9 od 2.2 do 2.4 OWU lub istniały należności niezapłacone w terminie ustalonym w Warunkach Szczególnych (Część A pkt 7), bądź też, jeżeli klient ten stał się niewypłacalny w rozumieniu § 10 pkt 2 OWU.

Zgodnie z treścią § 5 ust. 1 OWU ochrona ubezpieczeniowa w stosunku do należności z tytułu dalszej sprzedaży towarów i/lub usług ustaje, jeżeli wcześniejsza ubezpieczona lub nieubezpieczona należność od klienta nie została zapłacona najpóźniej w terminie ustalonym w Warunkach Szczególnych (Część A pkt 7), po pierwotnym terminie płatności, niezależnie od zgłoszenia niezapłaconej należności przez ubezpieczającego, chyba że ubezpieczyciel pisemnie potwierdzi utrzymanie ochrony ubezpieczeniowej. Jako nieubezpieczone należności rozumie się także należności powstałe przed zawarciem umowy ubezpieczenia lub przed przyznaniem limitu kredytowego albo przed przyznaniem ochrony w ramach kontroli klienta przez ubezpieczającego.

W § 7 ust. 6 OWU zapisano, że jeżeli którakolwiek z kolejnych rat składki nie zostanie zapłacona w terminie, ubezpieczyciel wyznaczy ubezpieczającemu dodatkowy 14 – dniowy termin do jej zapłacenia, po upływie którego ubezpieczyciel (pozwany) będzie mógł odstąpić od umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym. Ponadto, w przypadku braku zapłaty bieżącej raty składki pozwany miał prawo do wstrzymania rozliczenia szkody do czasu uregulowania rat składki wraz z naliczonymi odsetkami ustawowymi.

W § 8 ust. 2 pkt 1 OWU wskazano, że powodowie zlecają ubezpieczycielowi lub wyznaczonej przez niego osobie trzeciej windykację należności. Natomiast w ustępie 5 tegoż przepisu wskazano, że ubezpieczyciel zawsze mógł zażądać, aby powodowie zlecieli ubezpieczycielowi lub wyznaczonej przez niego osobie trzeciej dochodzenie należności objętych ubezpieczeniem, zaś jeżeli powodowie nie dokonają takiego zlecenia, ubezpieczyciel będzie zwolniony z obowiązku odszkodowania. Natomiast w części 8 załącznika A do tej polisy – Szczególnych warunków ubezpieczenia ryzyka kupieckiego z opcją windykacji należności wskazano (z przywołaniem § 8 pkt 2.1 OWU), że termin zlecenia windykacji należności od danego klienta w uzgodnionym biurze windykacji wynosi 60 dni po pierwotnym terminie płatności; zaś w części 12 wskazano, że uzgodnionym biurem windykacyjnym jest (...) Sp. z o.o.

Z kolei stosownie do § 9 ust. 2 pkt 2.2-2.4, we wniosku o ustalenie limitu kredytowego, ubezpieczający miał obowiązek powiadomienia ubezpieczyciela, czy w ciągu 12 miesięcy przed złożeniem wniosku przedłużono termin realizacji

weksli, czeków, weksle lub papiery dłużne nie zostały zrealizowane z powodu braku pokrycia bądź ubezpieczający uzyskał niekorzystne informacje o sytuacji majątkowej klienta lub o niewywiązywaniu się przez niego z płatności.

Nadto § 12 ust. 1 OWU stanowił, że Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania bądź zmniejszyć jego wysokość, jeżeli Ubezpieczający nie dopełnił obowiązków wynikających z § 9 OWU.

Niezależnie od powyższego, w tym samym dniu strony zawarły umowę ubezpieczenia (...), potwierdzoną polisą nr (...), celem określenia warunków, na jakich ubezpieczyciel będzie ustalał dla powodów dodatkowe limity kredytowe. Integralną częścią umowy były ogólne warunki ubezpieczenia (...).

W pkt 2 OWU zastrzeżono, że ochrona ubezpieczeniowa w ramach umowy (...) nie powstaje, jeżeli ochrona ubezpieczeniowa w odniesieniu do danego klienta byłaby wyłączona zgodnie z warunkami Podstawowej Umowy Ubezpieczenia.

W dniu (...) roku powodowie złożyli pozwanemu wniosek o ustalenie limitu kredytowego na swojego klienta – D. H., prowadzącego działalność gospodarczą w Ł. pod nazwą D. (...) D. H. w wysokości 200.000 zł, na co pozwany wyraził zgodę. We wniosku powodowie wskazali, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy terminy płatności nie były przekraczane przez dłużnika ponad okres podany w Warunkach Szczególnych (Część A, pkt 7), tj. ponad 60 dni.

W dniu składania przez powodów wniosku o ustalenie limitu kredytowego nieuregulowana pozostawała należność przysługująca powodom od dłużnika – D. H. wynikająca z faktury VAT nr (...), wystawionej w dniu 10 października 2013 roku, z terminem płatności wyznaczonym na dzień 24 października 2013 roku. Rozliczenie tej należności nastąpiło w dniu 8 stycznia 2014 roku (tj. 77 dni po upływie terminu) w drodze kompensaty z wierzytelnością przysługującą D. H. wobec powodów, wynikającą z dokumentu nr (...).

Ponadto, w dniu składania przez powodów wniosku o ustalenie limitu kredytowego częściowo nieuregulowana pozostawała wystawiona przez nich na rzecz D. H. faktura VAT nr (...) z dnia 24 czerwca 2013 roku, płatna do dnia 8 lipca 2013 roku – opóźnienie w jej zapłacie w dniu złożenia wniosku wynosiło 164 dni.

W dniu 4 czerwca 2014 roku powodowie, reprezentowani przez Kancelarię (...), M. – Kancelaria (...) sp. k. w W. wnieśli przeciwko D. H. pozew o zapłatę kwoty 206.897,35 zł z tytułu dostarczonych towarów wraz z odsetkami i kosztami procesu. Z tytułu zastępstwa prawnego powodowie ponieśli koszty w kwocie 10.557,40 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 16 czerwca 2014 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt VIII GNc (...), Sąd Okręgowy w B. VIII Wydział Gospodarczy uwzględnił roszczenie powodów w zakresie należności głównej oraz orzekł o zwrocie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu w kwocie 9.804 zł. Nakaz ten uprawomocnił się z dniem 12 listopada 2014 roku.

Niezależnie od powyższego postępowania sądowego powodowie zlecili firmie (...) Sp. z o.o. w W. prowadzenie postępowania windykacyjnego w celu odzyskania należności od dłużnika D. H.. Pismem z dnia 28 sierpnia 2014 roku powodowie nie wyrazili zgody na przedłużenie postępowania windykacyjnego, żądając wydania przez pozwanego decyzji odszkodowawczej.

W dniu 25 lipca 2014 roku powodowie dokonali zgłoszenia szkody pozwanemu, jako „rodzaj wypadku ubezpieczeniowego” wskazując we wniosku szkodowym faktyczną niewypłacalność dłużnika D. H..

W trakcie postępowania likwidacyjnego pozwany ustalił, że w przypadku powodów doszło do naruszenia warunków wynikających z Podstawowej Umowy Ubezpieczeniowej, co spowodowało automatyczne ustanie ochrony ubezpieczeniowej na podstawie § 5.1 OWU Podstawowej Umowy (...). W konsekwencji pozwany pismem z dnia 17 września 2014 roku odmówił powodom przyznania odszkodowania. Powodowie odwołali się od tej decyzji odszkodowawczej, jednak pozwany, po dokonaniu ponownej analizy sprawy, podtrzymał swoje stanowisko pismem z dnia 13 listopada 2014 roku.

Pismem z dnia 22 stycznia 2015 roku pozwany złożył powodom oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli o ustaleniu limitu kredytowego na D. H., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w Ł., jako złożonego pod wpływem błędu. Uzasadnieniem powyższej decyzji było podanie przez powodów we wniosku z dnia (...) roku nieprawdziwych informacji na temat przebiegu współpracy z firmą (...).

Do dnia wniesienia pozwu powodowie nie zapłacili na rzecz pozwanego składki ubezpieczeniowej wynikającej z rachunków: (...), (...), (...) na łączną kwotę 3.000 zł.

Pismem z dnia 24 października 2014 roku powodowie wezwali pozwanego do dobrowolnej zapłaty przedmiotowej należności.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych wyżej, zaoferowanych przez strony dowodów z dokumentów, których autentyczności w sprawie nie kwestionowano, a ponadto w oparciu o dokumenty zawarte w aktach szkody pozwanego załączone do akt sprawy oraz dokumenty z akt sprawy o sygnaturze akt VIII GNc (...), prawomocnie zakończonej przed Sądem Okręgowym w B.. Ponadto Sąd I instancji dał wiarę zeznaniom powoda, który wyjaśnił na czym polegała współpraca stron. Sąd ten co do zasady dał wiarę zeznaniom powoda T. M. złożonych na rozprawie, w zakresie zgodnym z dowodami z dokumentów powołanymi w ustaleniach faktycznych.

Przechodząc do merytorycznej oceny żądania pozwu Sąd Okręgowy zważył, iż powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd I instancji wskazał, iż w sprawie okolicznością bezsporną był fakt zawarcia przez strony umowy ubezpieczenia ryzyka kredytu kupieckiego z opcją windykacji należności 2004, potwierdzonej polisą nr (...) oraz powiązanej z nią, umożliwiającej uzyskanie dodatkowych limitów kredytowych, umowy (...), potwierdzonej polisą nr (...). Wskazano, iż kwestią sporną była natomiast okoliczność objęcia ochroną ubezpieczeniową należności przysługujących powodom od D. H., prowadzącego działalność pod nazwą D. – P. w Ł., zgłoszonych do odszkodowania w dniu 25 lipca 2014 roku.

Sąd Okręgowy zważył, iż ubezpieczony jest obowiązany do podawania informacji niezbędnych do określenia ryzyka ubezpieczeniowego oraz przekazywania informacji w czasie trwania umowy mających wpływ na ocenę ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Konsekwencją niewykonania przez ubezpieczającego jego obowiązków wynikających z art. 815 § 1 k.c. jest zwolnienie zakładu ubezpieczeń z odpowiedzialności.

W przypadku spełnienia przesłanek z art. 815 § 3 k.c. i zajścia wypadku ubezpieczeniowego, zakład ubezpieczeń nie będzie zobowiązany do zapłaty odszkodowania bądź spełnienia innego świadczenia przewidzianego w umowie ubezpieczenia. Sąd I instancji wskazał, iż niewątpliwie przedmiotowe polisy zostały wystawione na podstawie danych podanych przez powodów we Wniosku Ubezpieczeniowym, przy czym stosownie do § 9 ust. 2 pkt 2.2-2.4 OWU we wniosku o ustalenie limitu kredytowego, powodowie mieli obowiązek powiadomienia ubezpieczyciela, czy w ciągu 12 miesięcy przed złożeniem wniosku przedłużono termin realizacji weksli, czeków, weksle lub papiery dłużne nie zostały zrealizowane z powodu braku pokrycia bądź ubezpieczający uzyskał niekorzystne informacje o sytuacji majątkowej klienta lub o niewywiązywaniu się przez niego z płatności. W ocenie Sądu Okręgowego, na gruncie niniejszej sprawy pozwany prawidłowo wywodzi brak swojej odpowiedzialności względem powodów w powołaniu na treść § 5 pkt 1 OWU, zgodnie z którym „ochrona ubezpieczeniowa w stosunku do należności z tytułu dalszej sprzedaży towarów i/lub usług ustaje, jeżeli wcześniejsza ubezpieczona lub nieubezpieczona należność od klienta nie została zapłacona najpóźniej w terminie ustalonym w Warunkach Szczególnych (Część A, punkt 7) po pierwotnym terminie płatności, niezależnie od zgłoszenia niezapłaconej należności przez ubezpieczającego, chyba że ubezpieczyciel pisemnie potwierdzi utrzymanie ochrony ubezpieczeniowej. Jako nieubezpieczone należności rozumie się także należności powstałe przed zawarciem umowy ubezpieczenia lub przed przyznaniem limitu kredytowego albo przed przyznaniem ochrony w ramach kontroli klienta przez ubezpieczającego”.

Nadmieniono, iż w przedmiotowej sprawie okolicznością bezsporną jest, że powodowie we wniosku z dnia (...) roku wskazali, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy terminy płatności nie były przekraczane przez dłużnika – D. H. ponad okres

podany w Warunkach Szczególnych (Część A, pkt 7), tj. ponad 60 dni. W oparciu o taką informację potwierdzającą terminowe regulowanie należności od dłużnika pozwany wydał decyzję o nadaniu limitu kredytowego na D. H.. W ocenie Sądu Okręgowego, zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał jednak, że w dniu składania przez powodów wniosku nieuregulowana pozostawała należność przysługująca powodom od D. H. wynikająca z faktury VAT nr (...), wystawionej w dniu 10 października 2013 roku, z terminem płatności wyznaczonym na dzień 24 października 2013 roku. Rozliczenie tej należności nastąpiło w dniu 8 stycznia 2014 roku (tj. 77 dni po upływie terminu) w drodze kompensaty z wierzytelnością przysługującą D. H. wobec powodów, wynikającą z dokumentu nr (...). Wskazano, iż pełnomocnik powodów potwierdził zresztą na rozprawie fakt, że do potrącenia tej wierzytelności doszło dopiero w tej dacie, zaznaczając, że innych dowodów na tę okoliczność składać nie będzie. Tym samym przyjęto, że informacja podana przez powodów we wniosku o ustaleniu limitu o braku opóźnień w płatnościach ponad 60 dni, nie była prawdziwa. Wskazano, iż konsekwencją powyższych zdarzeń było też złożone powodom w piśmie z dnia 22 stycznia 2015 roku oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli o ustaleniu limitu kredytowego na D. H., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w Ł., jako złożonego pod wpływem błędu. Uzasadnieniem powyższej decyzji było podanie przez powodów we wniosku z dnia (...) roku nieprawdziwych informacji na temat przebiegu współpracy z firmą (...).

Sąd Okręgowy wskazał następnie, iż wprawdzie powód w swych zeznaniach wywodził, że pozwany przed zawarciem umowy ubezpieczenia miał wiedzę odnośnie niekorzystnej sytuacji majątkowej D. H., o długotrwałym niewywiązywaniu się przez niego z płatności. Nadmieniono, iż okoliczności tych jednak powodowie w żaden sposób nie wykazali – w szczególności powodowie nie wnosili o przesłuchanie P. C., który reprezentował pozwanego i uczestniczył w składaniu przez powoda drogą internetową wniosku o przyznanie limitu kredytowego na D. H., czy J. B., wyznaczonej ze strony pozwanego do kontaktów z powodami. Podkreślono, iż pozwany konsekwentnie twierdził zaś, że dopiero po przesłaniu przez powodów kompletnego wykazu faktur wystawionych na dłużnika (po zgłoszeniu szkody we wniosku z dnia 25 lipca 2014 roku) oraz złożeniu wyjaśnień i dokumentów o potrąceniu należności, był w stanie ustalić, że należności wynikające z wystawionych na D. H. w latach 2013 – 2014 faktur, zostały uregulowane po upływie ponad 60 dni od terminu ich płatności.

Sąd Okręgowy wskazał, iż pozwany twierdził, że gdyby w momencie ustalania limitu kredytowego posiadał wiedzę o opóźnieniach, to nie nadałby w ogóle limitu kredytowego na D. H.. Uznano, że z twierdzenia tego wynika jednoznacznie, iż informacje na temat opóźnień płatności miały istotne znaczenie dla oceny ryzyka. Wskazano, iż fakt zwrócenia się z pytaniem o tę okoliczność przesądza, że jest ona istotna dla oceny wielkości ubezpieczonego ryzyka oraz, że ubezpieczający powinien udzielić ubezpieczycielowi wszystkich posiadanych o niej informacji. Przyjęto, że dla oceny ryzyka ubezpieczeniowego, które stanowi pochodną wypłacalności klienta ubezpieczonego, kwestia istnienia opóźnień płatności miała istotne znaczenie. W konsekwencji zaniechanie udzielenia w tym zakresie prawdziwych informacji pozbawiło pozwanego możliwości uwzględnienia istnienia opóźnień przy ustalaniu limitu kredytowego, mając istotny wpływ na przyznanie limitu i jego wysokość. Nadmieniono, iż opóźnienia, o których powodowie nie poinformowali pozwanego z naruszeniem § 9 pkt 2.1 w zw. z pkt 7 Części A Warunków Szczególnych spowodowały zajście wypadku w postaci nieuregulowanych należności w okolicznościach niewypłacalności (faktycznej) dłużnika.

W tych okolicznościach, w ocenie Sądu Okręgowego nie może budzić wątpliwości uprawnienie ubezpieczyciela do odmowy wypłaty odszkodowania na podstawie art. 815 § 3 k.c. w zw. z § 12 pkt 1.3 OWU, zgodnie z którym ubezpieczyciel zwolniony jest z obowiązku zapłaty odszkodowania, jeżeli ubezpieczający nie dopełni obowiązków wynikających z § 9 OWU.

Wskazano, iż na uwzględnienie zasługiwały w szczególności zarzuty pozwanego dotyczące automatycznego wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do dłużnika D. H., zgodnie z § 5 ust. 1 OWU, z uwagi na niezapłacenie w ciągu 60 dni po upływie terminu płatności należności z faktury VAT nr (...) (wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej w dniu 23 grudnia 2013 roku). W związku z tym, należności dochodzone pozwem, powstałe po tych datach nie były objęte ochroną ubezpieczeniową. Za nietrafne uznano jednocześnie wywody strony powodowej co do tego, że skoro faktura nr (...) wystawiona została przed rozpoczęciem obowiązywania Umowy Ubezpieczenia, to nie jest ona objęta przedmiotową umową, a w konsekwencji nie mogą się do niej odnosić warunki tejże umowy. Wskazano,

iz istotnym jest bowiem fakt, że wynikający z powołanej faktury skutek rozumiany jako brak zapłaty przez dłużnika przez ponad 60 dni od upływu terminu płatności miał miejsce już w trakcie obowiązywania umowy ubezpieczeniowej. Nadmieniono, iż słusznie przy tym argumentował pozwany, że fakt nieregulowania przez kontrahenta faktury wystawionej miesiąc przed zawarciem umowy ubezpieczenia, nie może zostać oceniony jako niemający znaczenia dla współpracy z tym klientem – skoro bowiem dany klient nie wywiązuje się z zapłaty za wcześniejsze faktury, to istnieje ryzyko, że i późniejszych zobowiązań nie będzie regulował w terminie.

W ocenie Sądu Okręgowego, powodowie powołując się w piśmie z dnia 21 lutego 2015 roku na treść art. 815 § 3 k.c., gdzie zarzucili, że pozwany nie udowodnił, aby termin zapłaty wynikający z faktury VAT nr (...) przekroczone umyślnie, usiłują de facto przerzucić ciężar dowodu na ubezpieczyciela. Sąd I instancji przypomniał, w świetle powołanego przepisu, że ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem paragrafów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia paragrafów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym. Zgodnie z powołaną regulacją, ubezpieczający, zobowiązany jest podać do wiadomości ubezpieczyciela wszystkie znane sobie okoliczności, o które ubezpieczający zapytuje w formularzu oferty lub innych pismach przed zawarciem umowy. Przyjęcie zaś przez zakład ubezpieczeń w opisywanym trybie nieprawdziwych informacji (co miało miejsce w przedmiotowej sprawie), nawet wielokrotnie, nie niweczy obowiązku ubezpieczającego podawania prawdziwych odpowiedzi na zapytania i nie pozbawia zakładu ubezpieczeń praw do wyciągnięcia z tego faktu konsekwencji prawnych z art. 815 § 3 k.c. lub ogólnych warunków ubezpieczenia.

Wskazano, iż skoro zatem w niniejszej sprawie powodowie wiedzieli, że sytuacja finansowa D. H. nie jest korzystna, a pomimo tego informacje te nie zostały przekazane ubezpieczycielowi (powodowie nie wykazali, aby ubezpieczyciel wiedział w chwili przyznawania limitu kredytowego o długotrwałych zaległościach płatniczych dłużnika), to pozwany ma, w ocenie Sądu, prawo zastosować sankcję z art. 815 § 3 k.c.

Sąd Okręgowy ubocznie jedynie nadmienił, że postanowienia OWU dotyczące konieczności przekazania niekorzystnych informacji o sytuacji majątkowej klienta oraz niewywiązywaniu się przez niego z płatności brzmiały jednoznacznie i z tego powodu nie mogą podlegać wykładni na korzyść ubezpieczającego.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdził, że żądanie pozwu pozbawione było zasadności w świetle art. 815 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 805 § 1 i 2 k.c. W konsekwencji powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wnieśli powodowie zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie przepisu prawa procesowego, mające wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:
  - a) brak wszechstronnego rozważenia oraz wnikliwej oceny materiału dowodowego polegającego między innymi na przyjęciu, iż zarzut pozwanego dotyczący wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej na podstawie § 5 ust. 1 OWU jest uzasadniony w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, a także ustaleniu, że powodowie we wniosku ubezpieczeniowym podali pozwanemu nieprawdziwe informacje,
  - b) wadliwą ocenę zeznań powoda, który precyzyjnie wyjaśnił w jaki sposób były realizowane zapłaty należności przez D. H., a także wyjaśnił okoliczności związane z kompensatą należności wynikających z faktury VAT nr (...) oraz okoliczności przeprowadzonej przez pozwanego kontroli kredytowej przed ustaleniem limitu kredytowego,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez uznanie, iż w dniu składania przez powodów wniosku o ustalenie limitu kredytowego częściowo nieuregulowana była faktura VAT nr (...), podczas gdy ta faktura była w całości rozliczona zapłatą gotówki w dniu 15 lipca 2013 roku oraz kompensatą z dnia 19 lipca 2013 roku, rozliczenie to nastąpiło przed upływem 14 – dniowego terminu płatności wynikającego z faktury oraz błędne ustalenie,

że dniu składania wniosku, tj. w dniu (...) roku pozostawała nieuregulowana należność powodów w stosunku do D. H. z faktury VAT nr (...), która powinna zostać zapłacona w terminie 60 dni od daty upływu pierwotnego terminu wymagalności, w sytuacji gdy w dniu (...) roku, tj. w dniu składania wniosku ubezpieczeniowego, upływał dopiero 55 dzień,

3. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zgromadzonego materiału dowodowego poprzez przyjęcie w niniejszej sprawie, że powodowie z winy umyślnej podali nieprawdziwe dane we wniosku ubezpieczeniowym, podczas gdy taka sytuacja w ogóle nie miała miejsca, a późniejsza realizacja zapłaty za fakturę VAT nr (...) (...) nastąpiła już po zawarciu umowy ubezpieczenia na mocy oświadczenia o potrąceniu i złożenie tego oświadczenia w żadnym wypadku nie nosi żadnych cech umyślnego działania,

4. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 815 § 1 i 3 k.c. poprzez ich błędna wykładnię, skutkiem czego Sąd Okręgowy uznał, iż pozwany zasadnie odmówił wypłaty należnego powodom odszkodowania,

5. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 807 k.c. w związku z art. 353¹ k.c. wskutek ich niezastosowania i niestwierdzenie nieważności postanowienia § 5 ust. 1 OWU,

6. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 805 § 1 k.c. wskutek jego niezastosowania w niniejszej sprawie i nieprzyznanie powodom odszkodowania za wypadek ubezpieczeniowy,

7. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 84 § 1 k.c. wskutek jego nieprawidłowego zastosowania w niniejszej sprawie, polegające na przyjęciu, że pozwany skutecznie uchylił się od swojego oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu o ustaleniu limitu kredytowego dla D. H..

Mając na uwadze powyższe zarzuty, powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację, pozwany wniósł o oddalenie jej w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania w drugiej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów nie zasługuje na uwzględnienie. Choć kontrola instancyjna wykazała, że zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane z naruszeniem regulacji prawa procesowego i materialnego, to jednak pomimo występujących błędów w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wyrok odpowiada prawu. Powyższe przesądza o bezzasadności apelacji i skutkuje jej oddaleniem.

Wskazać należy, iż z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika, iż Sąd Okręgowy przyjął, że informacja podana przez powodów we wniosku o ustaleniu limitu kredytowego o braku przekraczających 60 dni opóźnień w płatnościach należności przez kontrahenta powodów D. H. była nieprawdziwa, z uwagi na nieodnotowanie we wniosku zaistnienia opóźnienia w zapłacie należności wynikającej z faktury VAT nr (...) wystawionej w dniu 10 października 2013 roku, z terminem płatności wyznaczonym na dzień 24 października 2013 roku. Tymczasem zgodnie z treścią § 9 ust. 2 pkt 2.1 – 2.4 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Ryzyka Kredytu Kupieckiego z Opcją Windykacji (...) (dalej jako OWU), we wniosku o ustalenie limitu kredytowego, ubezpieczający ma obowiązek powiadomienia ubezpieczyciela, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed złożeniem wniosku wystąpiła którakolwiek z następujących okoliczności: należności wymagalnych nie zapłacono lub nie zapłacono ich w terminie ustalonym zgodnie z Warunkami Szczególnymi (Część A, pkt 7) (pkt 2.1) lub termin realizacji weksli został przedłużony, co oznacza odejście od pierwotnych ustaleń dotyczących płatności (pkt 2.2) lub czek, weksle lub papiery dłużne nie

zostały zrealizowane z powodu braku pokrycia (pkt 2.3) lub ubezpieczający uzyskał niekorzystne informacje o sytuacji majątkowej klienta lub o niewywiązywaniu się przez niego z płatności (pkt 2.4).

Trafnie skarżący w apelacji, jak i pozwany w odpowiedzi na apelację wskazali, iż w momencie składania wniosku o ustalenie limitu kredytowego, tj. w dniu (...) roku, opóźnienie w zapłacie należności wynikającej z ww. faktury VAT nr (...) nie przekraczało 60 dni. Dzień (...) roku, w którym nastąpiło złożenie wniosku o ustalenie limitu kredytowego był 55. dniem po upływie terminu płatności należności. Skoro zatem w dniu złożenia wniosku o ustalenie limitu kredytowego nie upłynął 60 – dniowy termin liczony od dnia wyznaczonego terminu płatności, o którym mowa w Części A, pkt 7 Warunków Szczególnych, powodowie nie byli zobligowani do zawarcia we wniosku jakichkolwiek informacji odnośnie płatności należności wynikającej z faktury VAT nr (...).

W świetle powyższego nie można czynić powodom zarzutu, iż zamieszczone we wniosku o ustalenie limitu kredytowego informacje – w kontekście niewskazania faktury VAT nr (...) – nie były prawdziwe. W świetle powyższej argumentacji bezprzedmiotowe jest odnoszenie się do zaprezentowanego przez skarżących stanowiska odnośnie sprzeczności istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że powodowie umyślnie wskazali nieprawdziwe dane we wniosku ubezpieczeniowym w kontekście ww. faktury VAT nr (...).

Zasadnie jednak Sąd a quo w dalszej części uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wskazał, iż z uwagi na nieuiszczenie w terminie 60 dni po upływie terminu płatności należności wynikającej z faktury VAT nr (...), od 24 grudnia 2013 roku nastąpiło automatyczne wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej, stosownie do treści § 5 ust. 1 OWU. Zgodnie bowiem z treścią powołanego przepisu § 5 ust. 1 OWU, ochrona ubezpieczeniowa w stosunku do należności z tytułu dalszej sprzedaży towarów i/lub usług ustaje, jeżeli wcześniejsza ubezpieczona lub nieubezpieczona należność od klienta nie została zapłacona najpóźniej w terminie ustalonym w Warunkach Szczególnych (Część A, pkt 7), po pierwotnym terminie płatności, niezależnie od zgłoszenia niezapłaconej należności przez ubezpieczającego, chyba że ubezpieczyciel pisemnie potwierdzi utrzymanie ochrony ubezpieczeniowej. Jako nieubezpieczone należności rozumie się także należności powstałe przed zawarciem umowy ubezpieczenia lub przed przyznaniem limitu kredytowego albo przed przyznaniem ochrony w ramach kontroli klienta przez ubezpieczającego. Z brzmienia regulacji tej niezbitnie wynika, że niezapłacenie należności, w tym także należności powstałych przed zawarciem umowy ubezpieczenia (a taką stanowi należność wynikająca z faktury VAT nr (...)), przez klienta ubezpieczonego najpóźniej w terminie ustalonym w Warunkach Szczególnych, tj. w terminie 60 dni po pierwotnym terminie płatności, skutkuje automatycznym ustaniem ochrony ubezpieczeniowej. Z materiału dowodowego wynika, że termin zapłaty należności wynikającej z faktury VAT nr (...) został wyznaczony na dzień 24 października 2013 roku. Przedmiotowa należność nie została uregulowana przed upływem 60 dni od wyznaczonego pierwotnie terminu płatności (okoliczność bezsporna). Nadmienić należy przy tym, iż powodowie nie zdołali w toku postępowania wykazać, iż ubezpieczyciel pisemnie potwierdził utrzymanie ochrony ubezpieczeniowej, mimo braku zapłaty ww. należności najpóźniej w terminie ustalonym w Warunkach Szczególnych (Część A, pkt 7), po pierwotnym terminie płatności.

W omawianym aspekcie apelujący zarzucili, iż Sąd pierwszej instancji dokonał wadliwej oceny zeznań powoda, który precyzyjnie wyjaśnił w jaki sposób były realizowane zapłaty należności przez firmę (...), a także wyjaśnił okoliczności związane z kompensatą należności wynikających z faktury VAT nr (...) oraz okoliczności przeprowadzonej przez pozwanego kontroli kredytowej przed ustaleniem limitu kredytowego. Wskazać należy, że ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 1999 roku, UKN 685/98). Postawienie zarzutu obrazy powyższego przepisu nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga bowiem wykazania sprzeczności dokonanej oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności, bądź tego że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania albo nie oparł się na wszystkich dowodach przeprowadzonych w postępowaniu. Gdy bowiem sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne

z doświadczeniem życiowym z całości materiału dowodowego, z którego można wysnuć także wnioski odmienne, nie można mu przypisać zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Takie działanie mieści się w przyznanych sądowi kompetencjach do swobodnego uznania, którą z możliwych wersji uznaje za prawdziwą. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 września 2002 roku, II CKN 817/00 oraz z dnia 9 stycznia 2004 roku, IV CK 339/02).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, skarżący nie zdołali wykazać, że Sąd Okręgowy dokonując oceny materiału dowodowego przekroczył granice określone cytowanym przepisem. Sformułowany zarzut sprowadza się zatem w istocie do nader ogólnikowego wskazania, że z materiału dowodowego wynikają wnioski odmienne od przyjętych przez Sąd Okręgowy. Już to stwierdzenie czyni przedmiotowy zarzut niezasadnym albowiem, strona skarżąca nawet jeśli z tego samego materiału dowodowego wysnuwa wnioski odmienne, to jeszcze tym samym nie wykazuje, aby sąd orzekający dopuścił się naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów. Tylko bowiem argumenty jurystyczne mogą stanowić podstawę do przyjęcia, iż ocena sądu orzekającego miała charakter dowolny. Takich argumentów natomiast powodowie nie przytoczyli.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie zasługuje nadto na aprobatę zarzut naruszenia przez Sąd a quo prawa materialnego, tj. art. 807 k.c. w związku z art. 353¹ k.c. wskutek ich niezastosowania i niestwierdzenie nieważności postanowienia § 5 ust. 1 OWU. W uzasadnieniu wywiezionego środka odwoławczego powodowie argumentowali, że powołany przepis – § 5 ust. 1 OWU – jest sprzeczny z naturą stosunku zobowiązaniowego umowy ubezpieczenia. Wskazano, że ubezpieczony nie jest świadomy wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej, tymczasem przekonanie o trwaniu ochrony warunkuje decyzję ubezpieczonego odnośnie skali prowadzonej działalności. Nadmieniono, iż umowa powinna wyraźnie określać chwilę wygaśnięcia tejże ochrony i powinna być w tym względzie precyzyjna. Przytoczono także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie (błędnie oznaczony jako Sąd Apelacyjny w Gdańsku), w którym stwierdzono, że postanowienia ogólnych warunków umów ubezpieczenia ryzyka kredytu kupieckiego, przewidujące, że ochrona ubezpieczeniowa w stosunku do należności automatycznie ustaje, jeżeli wcześniejsza ubezpieczona lub nieubezpieczona należność przysługująca od tego samego kontrahenta nie została zapłacona najpóźniej w oznaczonym terminie po pierwotnym terminie płatności są sprzeczne z naturą umowy ubezpieczenia i jako takie nieważne.

Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę nie podziela powyższego zapatrywania, bowiem powyższe stanowisko pomija specyfikę umowy ubezpieczenia należności handlowych, do której istoty należy brak odgórnej gwarancji, że wszystkie należności powstałe w trakcie obowiązywania umowy ubezpieczenia i od wszystkich kontrahentów będą objęte ochroną ubezpieczeniową. Wskazać trzeba, że udzielona ochrona ubezpieczeniowa może wygasnąć jedynie ze skutkiem na przyszłość, tj. w zakresie wierzytelności powstałych po dacie ustania ochrony i nie dotyczy należności od danego podmiotu powstałych przed ww. zdarzeniem, objętych ochroną ubezpieczeniową. W chwili automatycznego ustania ochrony ubezpieczeniowej, ubezpieczający – zapoznawszy się uprzednio z treścią zawartej umowy ubezpieczenia – ma pełną świadomość, iż wierzytelności, które będą powstawały po tej dacie nie będą objęte ochroną ubezpieczeniową, i to wyłącznie w jego gestii pozostaje decyzja odnośnie zasadności kontynuowania współpracy handlowej z danym kontrahentem i co do jej warunków. W ocenie Sądu Apelacyjnego oznaczenie chwili automatycznego ustania ochrony ubezpieczeniowej na podstawie powołanej regulacji (§ 5 ust. 1 OWU), nie nastręcza ubezpieczającemu jakichkolwiek trudności – oczywistym jest bowiem, iż przedsiębiorca powinien dysponować wiedzą, które należności z wystawionych przez niego faktur nie zostały uiszczone przez kontrahentów i jakie są terminy ich zapłaty. Przyjęte przez strony umowy ubezpieczenia rozwiązanie wymaga od ubezpieczającego zachowania jedynie minimum staranności w prowadzeniu własnych spraw w ramach podjętej działalności gospodarczej. Jednoznaczna treść postanowień umowy w omawianym zakresie zapewnia dostateczną ochronę interesów ubezpieczyciela, umożliwiając przy tym ubezpieczającemu precyzyjne ustalenie momentu automatycznego ustania ochrony ubezpieczeniowej. Ponadto w tego rodzaju umowie ryzykiem, na wypadek którego udzielana jest ochrona ubezpieczeniowa, jest niewypłacalność kontrahenta ubezpieczającego. Zatem jest oczywistym, że skoro kontrahent ubezpieczającego nie wywiązuje się ze swojego wymagalnego zobowiązania przez okres dwóch

miesiący, dalsze prowadzenie z nim współpracy obarczone jest znacznym ryzykiem. W tej sytuacji nie sposób nakładać na ubezpieczyciela obowiązku dalszego udzielania ochrony kolejnych transakcji, skoro już w danym momencie wiadome jest, że kontrahent ubezpieczającego ma trudności w regulowaniu swych wymagalnych zobowiązań.

Wskazać ponadto należy, iż nawet w razie uznania (czego Sąd Apelacyjny nie czyni), że ochrona ubezpieczeniowa nie wygasła automatycznie wobec przekroczenia przewidzianego umową ubezpieczenia terminu zapłaty faktury VAT nr (...), do automatycznego wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej mogłoby dojść wobec nieopłacenia innych faktur VAT w ciągu 60 dni po upływie terminu płatności, a mianowicie:

- faktury VAT nr (...) z dnia 21 października 2013 roku, płatnej do dnia 4 listopada 2013 roku (kompensata z 4 stycznia 2014 r.),
- faktury VAT nr (...) z dnia 31 października 2013 roku, płatnej do dnia 14 listopada 2013 roku (kompensata z dnia 14 stycznia 2014 r.),
- faktury VAT nr (...) z dnia 31 października 2013 roku, płatnej do dnia 14 listopada 2013 roku (kompensata z dnia 23 stycznia 2014 r.).

Bezspornym zatem w przedmiotowej sprawie jest, że uregulowanie tych faktur

nastąpiło z przekroczeniem terminu 60 dni od wyznaczonego terminu zapłaty.

W odpowiedzi na apelację, co do pierwszej z przedmiotowych faktur VAT wskazano, że została ona uregulowana kompensatą z dnia 4 stycznia 2014 roku, tj. 61 po upływie terminu płatności. Jednakże analiza treści przedłożonego dokumentu kompensaty datowanego na dzień 4 stycznia 2014 roku nie pozwala podzielić powyższej konkluzji. Z treści przedmiotowego dokumentu (k. 131) wynika bowiem, że m.in. należność wynikająca z faktury VAT nr (...) wystawionej przez powodów została skompensowana z należnością wynikającą z faktury VAT nr (...) wystawionej przez D. H. w dniu 7 stycznia 2014 roku. Z powyższego dokumentu wynika zatem, że ww. należności zostały skompensowane mimo, iż w dacie dokonania kompensaty nie została jeszcze wystawiona faktura VAT nr (...), co czyni przedmiotowy dokument kompensaty niewiarygodnym. Uzasadnione wątpliwości budzi również dopuszczalność dokonania potrącenia należności wynikających z faktur VAT nr (...) w datach wskazanych w treści dokumentów kompensat. Z dokumentu kompensaty z dnia 14 stycznia 2014 roku (k. 133) wynika, iż należność objęta fakturą VAT nr (...) wystawioną przez powodów została skompensowana z należnością wynikającą z faktury VAT nr (...) wystawionej przez D. H. w dniu 13 stycznia 2014 roku. Z kolei z dokumentu kompensaty z dnia 23 stycznia 2014 roku (k. 134) wynika, iż należność wynikająca z faktury VAT nr (...) wystawionej przez powodów została skompensowana z należnością wynikającą z faktury VAT nr (...) wystawionej przez D. H. w dniu 22 stycznia 2014 roku. Ww. dokumenty kompensat zostały zatem wystawione już następnego dnia po dniu wystawienia faktur VAT przez D. H..

W dalszej kolejności apelujący zarzucili dokonanie przez Sąd Okręgowy błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez uznanie, że w dniu składania przez powodów wniosku o ustalenie limitu kredytowego częściowo nieuregulowana była faktura VAT nr (...), podczas gdy ta faktura była w całości rozliczona zapłatą gotówki w dniu 15 lipca 2013 roku oraz kompensatą z dnia 19 lipca 2013 roku. Skarżący nadmienili, że rozliczenie to nastąpiło przed upływem 14 – dniowego terminu płatności wynikającego z faktury. W lakonicznym uzasadnieniu przedmiotowego zarzutu apelujący wskazali jedynie, iż z przedstawionych przez nich dokumentów wynika, że należność ta została zapłacona jeszcze w miesiącu lipcu 2013 roku przed upływem 14 dniowego terminu płatności wynikającego z faktury co wynika z treści pisma pozwanego z dnia 17 września 2014 roku, w którym nie wymieniono faktury VAT nr (...).

Przedmiotowy zarzut sprowadza się zatem w istocie do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów, a nie dokonania błędnego ustalenia faktycznego. Tymczasem powodowie nie sformułowali argumentów juredycznych kwestionujących prawidłowość dokonanej przez Sąd a quo w tym zakresie oceny dowodów, nie wskazali nawet jakie dowody, z wyjątkiem pisma z dnia 17 września 2014 roku, podważają prawidłowość przyjętej przez

Sąd Okręgowy konkluzji. W ocenie zaś Sądu Apelacyjnego, powodowie nie przedłożyli jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających fakt całościowego uregulowania przez kontrahenta ubezpieczającego – D. H. – należności w kwocie 12.300 zł wynikającej z powołanej faktury VAT nr (...) z dnia 24 czerwca 2013 roku z terminem zapłaty wyznaczonym na dzień 8 lipca 2013 roku. Przedłożyli oni bowiem jedynie dowód dokonania wpłaty gotówkowej na poczet przedmiotowej faktury VAT (k. 154) kwoty 9.963 zł z dnia 15 lipca 2013 roku. Brak jest jednak jakichkolwiek dowodów potwierdzających uiszczenie przez D. H. na rzecz powodów kwoty 2.337 zł stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą widniejącą w treści faktury VAT a dokonaną wpłatą (12.300 zł – 9.963 zł). Dowodu na powyższą okoliczność z całą pewnością nie może stanowić przedłożony przez powodów wydruk potwierdzenia przelewu z dnia 18 lipca 2013 roku dokonanego przez powodów na rzecz D. H. (k. 152). Z treści jego tytułu domniemywać można jedynie, iż dokonując rozliczeń ww. osoby dokonały potrąceń przysługujących im wzajemnie wierzytelności wynikających z faktur VAT nr (...). Wydruk ten nie jest jednak wystarczający do sprecyzowania zakresu dokonanych potrąceń, w szczególności nie pozwala na jednoznaczne ustalenie, iż cała należność z tytułu ww. faktury VAT nr (...) została uregulowana. Dokonując miarodajnych ustaleń w tym zakresie nie sposób oprzeć się wyłącznie na odrębnych dopiskach niezidentyfikowanego autora poczynionych na ww. wydruku.

Zatem wobec zakwestionowania przez pozwanego faktu całościowego uregulowania należności wynikającej z ww. faktury VAT przed złożeniem wniosku o ustalenie limitu kredytowego, powodowie zobligowani byli – stosownie do treści art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. – wykazać przedmiotową okoliczność w sposób niebudzący wątpliwości, czego jednak zaniechali. Dowodem potwierdzającym fakt uregulowania przez D. H. w całości należności wynikającej z faktury VAT nr (...) nie może być również pismo pozwanego z dnia 17 września 2014 roku, wobec – jak wskazywali powodowie – niewymienienia w treści pisma przedmiotowej faktury VAT.

Abstrahując od racjonalności wymagania od pozwanego potwierdzenia przez niego okoliczności zapłaty bądź braku zapłaty powodom przez ich kontrahentów przysługujących im należności, podkreślenia wymaga, że pismo z dnia 17 września 2014 roku zostało sporządzone cztery miesiące przed złożeniem przez pozwanego oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu i dotyczyło odmiennej materii, mianowicie automatycznego ustania ochrony ubezpieczeniowej. Niewątpliwie z faktu, iż pismo dotyczyło innej tematyki, nie sposób czynić tak dalece idącego wniosku, jaki wywodzą powodowie. W tym miejscu wskazać należy, że w toku rozprawy apelacyjnej w dniu 28 lutego 2017 roku, powodowie wnieśli o przeprowadzenie dowodu z dokumentu kompensaty z dnia 19 lipca 2013 roku. Postanowieniem wydanym w toku rozprawy Sąd Apelacyjny oddalił przedmiotowy wniosek jako spóźniony na mocy art. 381 k.p.c., albowiem brak było podstaw do uznania, iż potrzeba powołania się na ten dokument wynikała po zakończeniu postępowania pierwszoinstancyjnego. W świetle powyższego, uznać należy, iż wbrew ciężącemu na nich obowiązкови powodowie nie zawarli we wniosku o ustalenie limitu kredytowego z dnia (...) roku informacji o przekraczającym 60 dni opóźnieniu w zapłacie należności wynikającej z faktury VAT nr (...) przez D. H..

W omawianym kontekście wskazać należy, że nie zasługuje także na aprobatę stanowisko apelujących odnośnie naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu prawa materialnego, tj. art. 84 § 1 k.c. wskutek jego nieprawidłowego zastosowania w niniejszej sprawie, polegającego na przyjęciu, że pozwany skutecznie uchylił się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu o ustaleniu limitu kredytowego dla D. H.. Uzasadniając przedmiotowy zarzut skarżący wskazali, że pozwany nie wykazał, aby działał w błędzie, ponadto błąd nie dotyczy treści czynności prawnej. Zgodnie z treścią art. 84 § 1 k.c., w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Stosownie zaś do treści § 2 ww. artykułu, można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny). W świetle zaprezentowanej powyżej argumentacji niewątpliwie jest, iż udzielając ochrony ubezpieczeniowej w zakresie należności przysługujących powodom od D. H., pozwany działał pod wpływem błędu odnośnie terminowości regulowania zobowiązań przez ww. kontrahenta powodów, z uwagi na

niewskazanie przez powodów we wniosku o ustalenie limitu kredytowego wzmiankowanego faktu opóźnienia. Nie budzi także wątpliwości Sądu Apelacyjnego, iż błąd dotyczył czynności prawnej, tj. oceny wiarygodności kontrahenta powodów, warunkującej wydanie decyzji odnośnie udzielenia limitu kredytowego, a także, iż był to błąd istotny – dysponując rzetelnymi informacjami o występującym opóźnieniu, pozwany nie udzieliłby limitu kredytowego. Złożenie przez pozwanego oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli o nadaniu limitu kredytowego dotyczącego kontrahenta powodów, a tym samym o objęcie powodów ochroną ubezpieczeniową w tym zakresie, uznać należało zatem za dopuszczalne.

W świetle powyższych rozważań niezasadne okazały się zarzuty naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 805 § 1 k.c. oraz art. 815 § 1 i 3 k.c., bowiem wystarczające jest podzielenie stanowiska faktycznego i prawnego Sądu a quo jako trafnego.

W konsekwencji powyższych rozważań, Sąd Apelacyjny w punkcie I wyroku oddalił apelację jako niezasadną na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w punkcie II wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz.1349), zasądzając od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym.

Zgodnie z dyspozycją art. 161 k.p.c. w toku posiedzenia wnioski, oświadczenia, uzupełnienia i sprostowania wniosków i oświadczeń strona może zamieścić w załączniku do protokołu. Jeżeli stroną zastępuje adwokat, radca prawny, przewodniczący może zażądać złożenia takiego załącznika w wyznaczonym terminie. Nie można zatem w rozumieniu przywołanego przepisu uznać za taki załącznik złożenie po ponad 7 dniach od zamknięcia rozprawy przez pełnomocnika powodów pisma procesowego mając przy tym również na względzie treść stanowiska strony powodowej zaprezentowane na rozprawie w dniu 28 lutego 2017 r. Załącznik do protokołu rozprawy może bowiem mieć jedynie na celu uzupełnienie jego treści przez bardziej precyzyjne utrwalenie wypowiedzi składanych na posiedzeniu. Może on jednak zawierać jedynie wypowiedzi, które były składane. Załącznik do protokołu powinien być składany w toku rozprawy lub bezpośrednio po niej chyba, że złożenia załącznika zażąda przewodniczący, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Tym samym pismo nie mogło wywołać żadnych skutków procesowych jako podlegające zwrotowi.